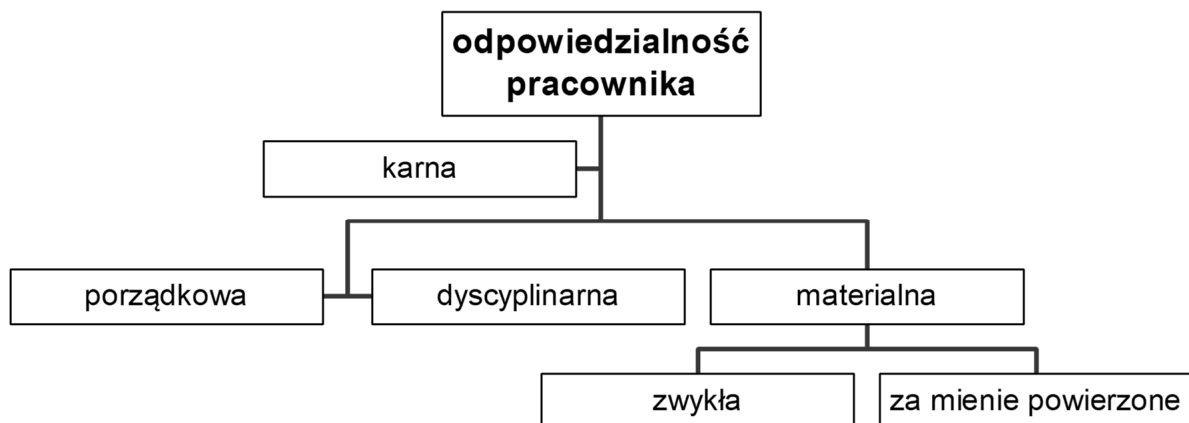

Odpowiedzialność pracownicza

Tomasz Winiarczyk

- Naruszenie przez pracownika spoczywających na nim obowiązków może być podstawą do wymierzenia jednej z kar porządkowych przewidzianych w Kodeksie pracy bądź sankcji przewidzianych w przepisach szczególnych.

odpowiedzialność porządkowa

- Przewidziane w KP kary mogą być stosowane jedynie zgodnie z postanowieniami art. 108 kp.
- Wyliczenie tam zawarte — dotyczące kar oraz naruszeń, za które pracownik może zostać ukarany — ma charakter zamknięty.
- Wymienia się tu kary:
 - upomnienie,
 - nagane
 - karę pieniężną.

Określone w regulaminie zachowania pracowników, które mogą podlegać karze:	
§	pozostawianie bałaganu w miejscu pracy
§	korzystanie bez zgody pracodawcy z urządzeń zakładu pracy dla celów prywatnych
§	spóźnianie się do pracy bez usprawiedliwienia
§	nieprzybycie do pracy lub jej wcześniejsze opuszczenie bez usprawiedliwienia
§	palenie tytoniu poza miejscami dozwolonymi
§	stawianie się do pracy po spożyciu alkoholu lub picie alkoholu na terenie zakładu pracy
§	nieprzestrzeganie tajemnicy przedsiębiorstwa
§	niestosowne zachowania wobec współpracowników
§	prowadzenie działalności konkurencyjnej wobec pracodawcy

Upomnienie i nagana

- Nieprzestrzeganie przez pracownika ustalonego porządku, regulaminu pracy, przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów przeciwpożarowych — może być ukarane **upomnieniem** lub **naganą**, przy czym naruszenie wspomnianych obowiązków karane jest z mocy samego Kodeksu.
- Za naruszenia innych obowiązków ukaranym być może pracownik, **jeśli wspomina o danych obowiązkach wyraźnie regulamin pracy**.

Kara pieniężna

- Karą pieniężną można ukarać jedynie za:
 - nieprzestrzeganie przepisów bhp,
 - nieprzestrzeganie przepisów przeciwpożarowych,
 - opuszczenie miejsca pracy bez usprawiedliwienia,
 - stawienie się do pracy w stanie nietrzeźwym
 - spożywanie alkoholu w czasie pracy.
- Wynika to wprost z przepisów Kodeksu pracy.
- Nie wolno karać pieniężnie za inne przewiny (jeżeli pracodawca złamie ten zakaz, podlega karze grzywny).

wysokość kary pieniężnej

- Zgodnie z art. 108 § 3 „kara pieniężna za jedno przekroczenie, jak i za każdy dzień nieusprawiedliwionej nieobecności, **nie może być wyższa od jednodniowego wynagrodzenia pracownika,**
a
łącznie kary pieniężne nie mogą przewyższać dziesiątej części wynagrodzenia przypadającego pracownikowi do wypłaty, po dokonaniu potrąceń, o których mowa w art. 87 § 1 pkt 1-3”.

procedura nakładania kary porządkowej – terminy

- Kara nie może być zastosowana:
 - po upływie 2 tygodni od powzięcia wiadomości o naruszeniu obowiązku pracowniczego i
 - po upływie 3 miesięcy od dopuszczenia się tego naruszenia.

procedura nakładania kary porządkowej – wysłuchanie

- Kara może być zastosowana tylko po uprzednim wysłuchaniu pracownika.
 - Jeżeli z powodu nieobecności w zakładzie pracy pracownik nie może być wysłuchany, bieg dwutygodniowego terminu nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu do dnia stawienia się pracownika do pracy.

procedura nakładania kary porządkowej – forma

- O zastosowanej karze pracodawca zawiadamia pracownika **na piśmie**, wskazując rodzaj naruszenia obowiązków pracowniczych i datę dopuszczenia się przez pracownika tego naruszenia oraz informując go o prawie zgłoszenia sprzeciwu i terminie jego wniesienia.
- Odpis zawiadomienia składa się do akt osobowych pracownika.

procedura nakładania kary porządkowej – przestanki

- Przy stosowaniu kary bierze się pod uwagę w szczególności:
 - rodzaj naruszenia obowiązków pracowniczych,
 - stopień winy pracownika,
 - jego dotychczasowy stosunek do pracy.

procedura nakładania kary porządkowej – sprzeciw

- **Jeżeli zastosowanie kary nastąpiło z naruszeniem przepisów prawa**, pracownik może w ciągu 7 dni od dnia zawiadomienia go o ukaraniu wnieść **sprzeciw**.
 - Może on być złożony ustnie lub pisemnie.
 - W interesie pracownika leży jednak złożenie go pisemnie.
- Nie jest potrzebne uzasadnienie, ale pracownik powinien przynajmniej określić, co jest przedmiotem tego sprzeciwu, wskazać zarzuty co do kary.

procedura nakładania kary porządkowej – sprzeciw

- O uwzględnieniu lub odrzuceniu sprzeciwu decyduje pracodawca po rozpatrzeniu stanowiska reprezentującej pracownika zakładowej organizacji związkowej.
- Nieodrzuconie sprzeciwu w ciągu 14 dni od dnia jego wniesienia jest równoznaczne z uwzględnieniem sprzeciwu.

procedura nakładania kary porządkowej – odrzucony sprzeciw

- Pracownik, który wniósł sprzeciw, może w ciągu 14 dni od dnia zawiadomienia o odrzuceniu tego sprzeciwu **wystąpić do sądu pracy** o uchylenie zastosowanej wobec niego kary.
 - W razie uwzględnienia sprzeciwu wobec zastosowanej kary pieniężnej lub uchylenia tej kary przez sąd pracy, pracodawca jest obowiązany zwrócić pracownikowi równowartość kwoty tej kary.

Zatarcie ukarania

- Karę uważa się za niebyłą, a odpis zawiadomienia o ukaraniu usuwa z akt osobowych pracownika **po roku nienagannej pracy**.
- Pracodawca może, z własnej inicjatywy lub na wniosek reprezentującej pracownika zakładowej organizacji związkowej, uznać karę za niebyłą przed upływem tego terminu.

odpowiedzialność materialna

rodzaje:

- niewykonanie lub nienależyte wykonanie obowiązków pracowniczych powodujące wyrządzenie pracodawcy szkody majątkowej
- szkoda w mieniu powierzonym

art. 114

- Pracownik, który wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków pracowniczych ze swej winy wyrządził pracodawcy szkodę, ponosi odpowiedzialność materialną według zasad określonych w przepisach niniejszego rozdziału.

odpowiedzialność materialna za szkody – przesłanki

- naruszenie obowiązków pracowniczych (każde jego zachowanie się — tak działanie, jak i zaniechanie działania),
- wina pracownika,
- wyrządzenie szkody pracodawcy,
- istnienie związku przyczynowego między zawinionym zachowaniem się pracownika a powstałą szkodą.

odpowiedzialność materialna za szkody – wina

- **nieumyślna**
 - polega na lekkomyślności, niedbalstwie czy rażącym niedbalstwie
- **umyślna**
 - polega na zagarnięciu mienia lub wyrządzeniu szkody wskutek zachowania się objętego zamiarem wyrządzenia szkody (pracownik chce wyrządzić szkodę tudzież przewiduje możliwość jej wyrządzenia i godzi się na to).

odpowiedzialność materialna za szkody – odszkodowanie

- Pracownik ponosi odpowiedzialność za szkodę:
 - w granicach rzeczywistej straty poniesionej przez pracodawcę
 - tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego wynikła szkoda. (art. 115)
- Pracodawca jest obowiązany wykazać okoliczności uzasadniające odpowiedzialność pracownika oraz wysokość powstałej szkody. (art. 116)

odpowiedzialność materialna za szkody – ograniczenie odpowiedzialności (art. 117)

- Pracownik nie ponosi odpowiedzialności za szkodę w takim zakresie, w jakim pracodawca lub inna osoba przyczyniły się do jej powstania albo zwiększenia.
 - Pracownik nie ponosi ryzyka związanego z działalnością pracodawcy, a w szczególności nie odpowiada za szkodę wynikłą w związku z działaniem w granicach dopuszczalnego ryzyka.

odpowiedzialność materialna za szkody – szkoda spowodowana zbiorowo (art. 118)

- W razie wyrządzenia szkody przez kilku pracowników każdy z nich ponosi odpowiedzialność za część szkody stosownie do przyczynienia się do niej i stopnia winy.
 - Jeżeli nie jest możliwe ustalenie stopnia winy i przyczynienia się poszczególnych pracowników do powstania szkody, odpowiadają oni w częściach równych.

odpowiedzialność materialna za szkody – wielość szkód

- Jeżeli odrębnymi czynami pracownik wyrządził kilka szkód, odszkodowanie oblicza się za każdą z nich oddzielnie, zgodnie z kwalifikacją czynu (wina umyślna czy nie, stopień przyczynienia się pracodawcy lub osób trzecich).
- Jeżeli szkody są następstwem jednego czynu, wysokość odszkodowania określa się łącznie.

odpowiedzialność materialna wobec podmiotu zewnątrznego

- W razie wyrządzenia przez pracownika przy wykonywaniu przez niego obowiązków pracowniczych szkody osobie trzeciej, zobowiązany do naprawienia szkody jest wyłącznie pracodawca.
 - Pracownik odpowiada wyłącznie przed pracodawcą.

ugoda

- Jeżeli naprawienie szkody następuje na podstawie ugody pomiędzy pracodawcą i pracownikiem, wysokość odszkodowania może być obniżona, przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy, a w szczególności stopnia winy pracownika i jego stosunku do obowiązków pracowniczych.
 - Tak samo wysokość odszkodowania może być obniżona przez sąd pracy; dotyczy to również przypadku, gdy naprawienie szkody następuje na podstawie ugody sądowej.

wysokość odszkodowania a rodzaj winy pracownika

- W razie wyrządzenia szkody nieumyślnej odpowiedzialność pracownika ma charakter ograniczony.
- Odszkodowanie ustala się w wysokości wyrządzonej szkody, jednak nie może ono przewyższać kwoty trzymiesięcznego wynagrodzenia przysługującego pracownikowi w dniu wyrządzenia szkody.
- W przypadku winy umyślnej pracownik jest obowiązany do naprawienia szkody w pełnej wysokości.

Odpowiedzialność za mienie powierzone

Umowa o odpowiedzialności materialnej za powierzone mienie

zawarta w dniu w pomiędzy

.....
reprezentowanym przez, stanowisko.....
zwanym dalej pracodawcą,

a

Panem/Panią
zamieszkałym
zwanym dalej pracownikiem

o następującej treści:

§ 1

Pracownik przyjmuje na siebie, poczynając od dnia odpowiedzialność materialną za powierzone mu protokołem przekazania z dnia mienie pracodawcy przekazane do wykonywania czynności służbowych (po zapoznaniu się z instrukcją obsługi oraz zgodnie z przepisami bhp)

§ 2

Pracodawca zobowiązuje się do zapewnienia pracownikowi warunków należytego zabezpieczenia powierzonego mienia, zaś pracownik obowiązany jest do należytej opieki nad powierzonym mieniem oraz niezwłocznego informowania pracodawcy o usterkach powierzzonego mu mienia.

§ 3

Pracownik obowiązany jest do rozliczenia się z powierzonego mu mienia na każde żądanie pracodawcy oraz pokrycie strat powstałych na skutek niedoboru w powierzonym mu mieniu.

§ 4

1. Pracodawca może odstąpić od niniejszej umowy w każdym czasie, zaś pracownik może od niniejszej umowy odstąpić za 14-dniowym wypowiedzeniem.
2. W przypadku odstąpienia od umowy przez pracodawcę inwentaryzacja powierzonego pracownikowi mienia powinna nastąpić nie później niż w ciągu trzech dni.
3. W przypadku wypowiedzenia umowy przez pracownika inwentaryzacja powinna być przeprowadzona przed upływem okresu wypowiedzenia.

§ 5

Umowa została sporządzona w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach po jednym dla stron umowy.

.....
(podpis pracownika)

.....
(pieczęć i podpis pracodawcy lub osoby działającej w jego imieniu)

Art. 124. § 1. Pracownik, któremu powierzono z obowiązkiem zwrotu albo do wyliczenia się:

- 1) pieniądze, papiery wartościowe lub kosztowności,
 - 2) narzędzia i instrumenty lub podobne przedmioty, a także środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze,
- odpowiada **w pełnej wysokości** za szkodę powstałą w tym mieniu.

Art. 124. § 2. Pracownik odpowiada w pełnej wysokości również za szkodę w mieniu innym niż wymienione w § 1, powierzonym mu z obowiązkiem zwrotu albo do wyliczenia się.

§ 3. Od odpowiedzialności określonej w § 1 i 2 **pracownik może się uwolnić, jeżeli wykaże, że szkoda powstała z przyczyn od niego niezależnych**, a w szczególności wskutek niezapewnienia przez pracodawcę warunków umożliwiających zabezpieczenie powierzonego mienia.

art. 125

§ 1. Na zasadach określonych w **art. 124 odpowiedzialność pracownika za mienie powierzone** pracownicy mogą przyjąć wspólną odpowiedzialność materialną za mienie powierzone im łącznie z obowiązkiem wyliczenia się. Podstawą łącznego powierzenia mienia jest umowa o współodpowiedzialności materialnej, zawarta przez pracowników z pracodawcą na piśmie pod rygorem nieważności.

§ 2. Pracownicy ponoszący wspólną odpowiedzialność materialną odpowiadają w częściach określonych w umowie. Jednakże w razie ustalenia, że szkoda w całości lub w części została spowodowana przez niektórych pracowników, za całość szkody lub za stosowną jej część odpowiadają tylko sprawcy szkody.

odpowiedzialność za mienie powierzone

- Konieczne jest:
 - zawarcie uprzednio z pracownikiem pisemnej umowy o odpowiedzialności materialnej za powierzone mienie albo udokumentowanie powierzenia mu mienia w inny sposób,
 - prawidłowe powierzenie mienia i jego zabezpieczenie w sposób zapewniający możliwość jego zwrotu lub wyliczenia się z niego.

odpowiedzialność za mienie powierzone

- Obowiązuje wówczas domniemanie faktyczne (obalalne), że szkoda powstała z winy pracownika lub z przyczyn, za które on odpowiada.

rozporządzenia dotyczące odpowiedzialności materialnej

- **Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie warunków odpowiedzialności materialnej pracowników za szkodę w powierzonym mieniu**
- **Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za powierzone mienie**

Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie warunków odpowiedzialności materialnej pracowników za szkodę w powierzonym mieniu

§ 2. Obligatoryjne objęcie pracownika odpowiedzialnością materialną

1. Odpowiedzialność materialną za szkody w powierzonym mieniu ponoszą na zasadach przewidzianych w art 114-116 i **art. 118 odpowiedzialność pracownika w razie zbiorowego wyrządzenia szkody** Kodeksu pracy pracownicy zatrudnieni:

- 1) w magazynach, w których wyodrębniono pomieszczenie do wydawania towarów (halę spedycyjną) oraz zorganizowano dozór ruchu mienia i osób; warunek wyodrębnienia pomieszczenia wydawania towarów nie jest wymagany w magazynach, w których przeładunek odbywa się systemem automatycznym z urządzeniami pomiarowo-kontrolnymi,
- 2) w sklepach o obsadzie co najmniej 6 osób i w stoiskach (działach) w domach towarowych (handlowych), jeżeli przy sprzedaży towarów wystawia się dowody sprzedaży, inkaso gotówki jest dokonywane przez kasjerów w wydzielonych kasach, a wydawanie towarów jest dokonywane przez inną osobę niż sprzedawca,
- 3) w sklepach samoobsługowych oraz w stoiskach (działach) samoobsługowych w domach towarowych (handlowych), w których inkaso gotówki dokonywane jest w wydzielonych kasach przy użyciu kas rejestrujących.

2. Objęcie pracownika odpowiedzialnością materialną na zasadach określonych w ust. 1 następuje po uprzednim zawiadomieniu go na piśmie o zaistnieniu warunków uzasadniających taką odpowiedzialność i po przeprowadzeniu inwentaryzacji, nie później niż w ciągu jednego miesiąca od zaistnienia tych warunków.

Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie warunków odpowiedzialności materialnej pracowników za szkodę w powierzonym mieniu

§ 3. Fakultatywne objęcie pracownika odpowiedzialnością materialną

1. Pracodawca może, w trybie określonym w § 2, ust. 2, zastosować zasady odpowiedzialności materialnej za szkody w powierzonym mieniu, przewidziane w art 114-116 i **art. 118 odpowiedzialność pracownika w razie zbiorowego wyrządzenia szkody**, Kodeksu pracy, także w stosunku do pracowników zatrudnionych:

- 1) w magazynach określonych w § 2 ust. 1 pkt 1, w których nie ma wyodrębnionego pomieszczenia do wydawania towarów (hali spedycyjnej) i w których przeładunek nie odbywa się systemem automatycznym z urządzeniami pomiarowo-kontrolnymi,
- 2) w sklepach określonych w § 2 ust. 1 pkt 2, w których wydawanie towarów jest dokonywane przez sprzedawcę,
- 3) w sklepach i stoiskach (działach) w domach towarowych (handlowych) z artykułami spożywczymi o obsadzie co najmniej 3 osób i z artykułami przemysłowymi o obsadzie od 3 do 5 osób, jeżeli inkaso gotówki dokonywane jest przy użyciu kas rejestrujących.

2. Przed zastosowaniem zasad odpowiedzialności materialnej, o których mowa w ust. 1, pracodawca zasięga opinii zakładowej organizacji związkowej.

Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie warunków odpowiedzialności materialnej pracowników za szkodę w powierzonym mieniu

§ 5. Wyłączenie stosowania przepisów rozporządzenia

Przepisów § 2 i § 3, nie stosuje się do pracowników ponoszących wspólną odpowiedzialność materialną, o której mowa w **art. 125** *wspólna odpowiedzialność materialna pracowników za mienie powierzone* Kodeksu pracy.

Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie warunków odpowiedzialności materialnej pracowników za szkodę w powierzonym mieniu

§ 6. Obligatoryjne przesłanki obniżenia wysokości odszkodowania za szkody w powierzonym mieniu

1. Wysokość odszkodowania za szkody w mieniu powierzonym pracownikowi ponoszącemu odpowiedzialność materialną na zasadach określonych w **art. 124** *odpowiedzialność pracownika za mienie powierzone*, § 2 oraz **art. 125** *wspólna odpowiedzialność materialna pracowników za mienie powierzone*, Kodeksu pracy obniża się stosownie, gdy sprawowanie nadzoru nad tym mieniem jest utrudnione, a w szczególności:

- 1) gdy mienie znajduje się w pomieszczeniach, do których ze względu na potrzeby prawidłowej obsługi konsumentów (interesantów) mają dostęp również pracownicy innych działów albo inne osoby, a zwłaszcza w placówkach handlowych, w których nabywcy mają swobodny dostęp do towarów, oraz gdy przyjmowanie towarów odbywa się bez przerywania obsługi nabywców,
- 2) w magazynach, sklepach i punktach usługowych, w których praca trwa dłużej niż na jedną zmianę lub w których obsada wynosi co najmniej 5 osób.

2. Gdy szkoda w powierzonym mieniu powstała w innych okolicznościach niż określone w ust. 1, wysokość odszkodowania może być w wyjątkowych wypadkach obniżona, jeżeli jest to uzasadnione ze względu na zasady współżycia społecznego.

Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie warunków odpowiedzialności materialnej pracowników za szkodę w powierzonym mieniu

§ 7. Fakultatywne przesłanki obniżenia wysokości odszkodowania za szkody w powierzonym mieniu

W wyjątkowych wypadkach, gdy jest to uzasadnione ze względu na zasady współżycia społecznego, wysokość odszkodowania za szkody w powierzonym mieniu może być także obniżona pracownikom ponoszącym odpowiedzialność materialną na zasadach przewidzianych w art 114-116 i **art. 118 odpowiedzialność pracownika w razie zbiorowego wyrządzenia szkody** Kodeksu pracy.

§ 8. Zasady ustalania obniżenia odszkodowania

Obniżenie odszkodowania, o którym mowa w § 6 i § 7, ustala się uwzględniając stopień utrudnienia sprawowania nadzoru nad powierzonym mieniem, rodzaj zaniedbań, rozmiar szkody, stopień winy pracownika, jego doświadczenie zawodowe i wyniki dotychczasowej pracy oraz sytuację rodzinną i majątkową.

§ 9. Ustalanie wysokości odszkodowania

Wysokość odszkodowania, o którym mowa w § 6 i § 7, ustala pracodawca po wysłuchaniu pracownika i po zasięgnięciu opinii reprezentującej pracownika zakładowej organizacji związkowej.

Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za powierzone mienie

§ 1. Przepisy rozporządzenia stosuje się w przypadkach łącznego powierzenia pracownikom mienia, z obowiązkiem wyliczenia się, w zakładzie pracy lub w wydzielonej jego części, w której odbywa się sprzedaż, produkcja lub świadczenie usług albo przechowuje się mienie stanowiące przedmiot powierzenia i oddzielnego rozliczania, zwanym dalej "miejsцем powierzenia mienia".

Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za powierzone mienie

§ 2. 1. Pracownicy, o których mowa w § 1, mogą przyjąć na podstawie pisemnej umowy zawartej z pracodawcą wspólną odpowiedzialność materialną za szkody spowodowane powstaniem niedoboru w powierzonym im łącznie mieniu, jeżeli liczba pracowników w miejscu powierzenia mienia, poza wymienionymi w § 4 ust. 1, nie przekracza:

- przy pracy na jedną zmianę - 8 osób,
- przy pracy na dwie zmiany - 12 osób,
- przy pracy na trzy zmiany - 16 osób.

2. W zakładach usługowych, w zakładach żywienia zbiorowego oraz w sklepach samoobsługowych i preselekcyjnych pracownicy, poza wymienionymi w § 4 ust. 1, mogą przyjąć wspólną odpowiedzialność materialną, jeżeli ich liczba w miejscu powierzenia mienia nie przekracza 24 osób na jedną zmianę.

3. Umowa o wspólnej odpowiedzialności materialnej może być zawarta, jeżeli na przyjęcie wspólnej odpowiedzialności materialnej wyrażą zgodę wszyscy pracownicy zatrudnieni w miejscu powierzenia mienia, z zastrzeżeniem § 4.

Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za powierzone mienie

§ 4. 1. Za pisemną zgodą pracowników, którzy przyjęli wspólną odpowiedzialność materialną, mogą wykonywać pracę lub określone czynności w miejscu powierzenia mienia:

- 1) osoby wykonujące czynności nie związane z dysponowaniem mieniem,
- 2) osoby wykonujące pracę dorywczo lub przez czas określony,
- 3) osoby nowo przyjęte do pracy obejmującej czynności związane z dysponowaniem mieniem - do czasu przeprowadzenia najbliższej inwentaryzacji,
- 4) pracownicy młodociani w okresie odbywania przygotowania zawodowego, a po zakończeniu tego przygotowania - do czasu przeprowadzenia najbliższej inwentaryzacji,
- 5) osoby odbywające praktykę zawodową.

2. Pracodawca jest obowiązany zapewnić osobom objętym wspólną odpowiedzialnością materialną możliwość sprawowania nadzoru nad powierzonym mieniem, przez swobodny do niego dostęp, w czasie wykonywania przez osoby wymienione w ust. 1 pracy lub określonych czynności w miejscu powierzenia mienia.

Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za powierzone mienie

§ 5. Każda zmiana w składzie pracowników objętych wspólną odpowiedzialnością materialną wymaga zawarcia nowej umowy o wspólną odpowiedzialność materialnej.

§ 6. Pracownicy ponoszący wspólną odpowiedzialność materialną odpowiadają w częściach określonych w umowie. Jednakże w razie stwierdzenia, że niedobór w całości lub w części został spowodowany przez niektórych pracowników, za całość niedoboru lub określoną jego część odpowiadają tylko sprawcy szkody, co nie wyłącza ich odpowiedzialności za resztę niedoboru wraz z pozostałymi pracownikami na zasadach odpowiedzialności wspólnej.

Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za powierzone mienie

§ 7. Wspólna odpowiedzialność materialna nie wyklucza odpowiedzialności indywidualnej za inne mienie powierzone danej osobie.

§ 8. 1. Warunkiem ustanowienia wspólnej odpowiedzialności materialnej jest powierzenie mienia łącznie wszystkim pracownikom, którzy mają być objęci taką odpowiedzialnością - na podstawie inwentaryzacji przeprowadzonej z ich udziałem lub z udziałem osób przez nich wskazanych, zgodnie z § 22 ust. 2, oraz zapewnienie im możliwości zgłaszania uwag w związku z przebiegiem i wynikami inwentaryzacji.

2. Pracownikowi objętemu umową o wspólnej odpowiedzialności materialnej przysługują uprawnienia określone w ust. 1, a także prawo wglądu w księgi rachunkowe pracodawcy - w zakresie dotyczącym rozliczania powierzonego mienia, oraz uczestniczenia w przyjmowaniu i wydawaniu mienia.

Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za powierzone mienie

§ 10. Pracownik może wypowiedzieć umowę o wspólnej odpowiedzialności materialnej na piśmie na czternaście dni naprzód.

W takim przypadku do przeprowadzenia inwentaryzacji należy przystąpić przed upływem okresu wypowiedzenia tej umowy.

Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za powierzone mienie

§ 11. 1. Jeżeli rozliczenie mienia wykaże niedobór, każdy z pracowników ponoszących wspólną odpowiedzialność materialną może, w ciągu 3 dni od powzięcia wiadomości o stwierdzonym niedoborze, odstąpić na piśmie, ze skutkiem na przyszłość, od umowy ustanawiającej taką odpowiedzialność. W takim przypadku do przeprowadzenia inwentaryzacji należy przystąpić w ciągu 7 dni od dnia odstąpienia pierwszego pracownika od umowy o wspólnej odpowiedzialności materialnej.

2. Pracodawca może odstąpić od umowy o wspólnej odpowiedzialności materialnej w każdym czasie. W takim przypadku do przeprowadzenia inwentaryzacji należy przystąpić niezwłocznie, nie później niż w ciągu 3 dni od dnia odstąpienia pracodawcy od umowy o wspólnej odpowiedzialności materialnej.

Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za powierzone mienie

§ 12. W umowie o wspólnej odpowiedzialności materialnej strony ustalają okres, w ciągu którego nieobecność pracownika w pracy nie ma wpływu na zakres odpowiedzialności zarówno tego pracownika, jak i pozostałych pracowników ponoszących wspólną odpowiedzialność materialną, zwany dalej "okresem ustalonym w umowie". W razie przedłużenia się nieobecności pracownika ponad okres ustalony w umowie, należy niezwłocznie, nie później niż w ciągu 7 dni od dnia upływu tego okresu, przystąpić do przeprowadzenia inwentaryzacji.

Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za powierzone mienie

§ 13. Pracownik ponoszący wspólną odpowiedzialność materialną, który po nieobecności w pracy, trwającej dłużej niż okres ustalony w umowie, powróci do pracy:

- 1) przed rozpoczęciem albo zakończeniem inwentaryzacji przeprowadzonej w terminie określonym w § 12 w związku z jego nieobecnością w pracy lub z innych przyczyn - jest nadal związany umową o wspólnej odpowiedzialności materialnej,
- 2) po zakończeniu inwentaryzacji przeprowadzonej w terminie określonym w § 12 w związku z jego nieobecnością w pracy lub z innych przyczyn - jest związany umową o wspólnej odpowiedzialności materialnej do dnia zakończenia tej inwentaryzacji.

Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za powierzone mienie

§ 16. 1. Pracownik ponoszący wspólną odpowiedzialność materialną może zgłosić pracodawcy żądanie przeprowadzenia inwentaryzacji w razie stwierdzenia nieprawidłowego wykonywania obowiązków związanych z pieczęcią nad powierzonym mieniem przez innego pracownika objętego taką odpowiedzialnością.

2. Pracownik, o którym mowa w ust. 1, może odstąpić od umowy o wspólnej odpowiedzialności materialnej, ze skutkiem na przyszłość, jeżeli w terminie nie przekraczającym 7 dni od dnia zgłoszenia żądania przeprowadzenia inwentaryzacji nie zostanie ona rozpoczęta lub nie nastąpi odsunięcie pracownika, którego dotyczą zarzuty, od wykonywania pracy w miejscu powierzenia mienia.

Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za powierzone mienie

§ 17. Pracownik ponoszący wspólną odpowiedzialność materialną, który zgłosił na piśmie zarzuty uzasadniające utratę zaufania w stosunku do osoby określonej w § 4 ust. 1 pkt 1-5, może cofnąć zgodę na dalsze wykonywanie przez tę osobę pracy lub określonych czynności w miejscu powierzenia mienia, a w razie nieuwzględnienia przez pracodawcę skutków cofnięcia takiej zgody - może odstąpić od umowy o wspólnej odpowiedzialności materialnej, ze skutkiem na przyszłość. W takim przypadku do przeprowadzenia inwentaryzacji należy przystąpić niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 7 dni od dnia zgłoszenia zarzutów.

Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za powierzone mienie

§ 19. 1. W razie wypowiedzenia przez jedną ze stron umowy o pracę z pracownikiem ponoszącym wspólną odpowiedzialność materialną zakończenie inwentaryzacji powinno nastąpić najpóźniej w dniu rozwiązania umowy o pracę.

2. W razie rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia lub w razie wygaśnięcia umowy o pracę do przeprowadzenia inwentaryzacji należy przystąpić niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 7 dni od dnia rozwiązania lub wygaśnięcia umowy o pracę.

Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za powierzone mienie

§ 20. 1. W razie wypowiedzenia przez pracownika umowy o wspólnej odpowiedzialności materialnej albo odstąpienia od takiej umowy przez pracownika lub pracodawcę, pracownik ponosi wspólną odpowiedzialność materialną za szkodę w mieniu, której powstanie stwierdzono do dnia zakończenia inwentaryzacji, jeżeli zostanie ona rozpoczęta w wymaganym terminie; w razie bezskutecznego upływu terminu rozpoczęcia inwentaryzacji pracownik jest wolny od odpowiedzialności od dnia, w którym przestała go wiązać umowa o wspólnej odpowiedzialności materialnej.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w razie ustania stosunku pracy pracownika objętego wspólną odpowiedzialnością materialną.

3. Do dnia zawarcia nowej umowy o wspólnej odpowiedzialności materialnej, w sytuacjach określonych w ust. 1 i 2, pracownicy objęci wspólną odpowiedzialnością materialną nie ponoszą odpowiedzialności za część szkody w mieniu powstałą w czasie obowiązywania poprzednio zawartej umowy, za którą odpowiadałby pracownik, którego ta umowa przestała wiązać; ta część szkody obciąża pracodawcę.

Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za powierzone mienie

§ 22. 1. (skreślony)

2. W razie niemożności wzięcia udziału w inwentaryzacji z powodu choroby lub innej ważnej przyczyny, pracownik ponoszący wspólną odpowiedzialność materialną może wskazać na piśmie inną osobę, która za zgodą pracodawcy weźmie za niego udział w przeprowadzeniu inwentaryzacji.

3. Jeżeli pracownik nie bierze udziału w przeprowadzaniu inwentaryzacji ani też nie wskaże innej osoby (ust. 2), pracodawca przeprowadzi inwentaryzację przez komisję złożoną co najmniej z 3 osób.

Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za powierzone mienie

§ 23. 1. Pracownikowi ponoszącemu wspólną odpowiedzialność materialną, którego stosunek pracy ustał, należy umożliwić udział w przeprowadzanej inwentaryzacji. Pracownik taki może wskazać na piśmie inną osobę, która za zgodą pracodawcy weźmie za niego udział w inwentaryzacji.

2. W razie nieskorzystania przez pracownika z uprawnień określonych w ust. 1 pracodawca przeprowadzi inwentaryzację w trybie określonym w § 22 ust. 3.

§ 24. Pracownikowi ponoszącemu wspólną odpowiedzialność materialną, który po ustaniu stosunku pracy bierze udział w przeprowadzeniu inwentaryzacji, przysługuje wynagrodzenie obliczone według przeciętnej stawki dziennej z ostatniego miesiąca jego pracy. Takie samo wynagrodzenie przysługuje osobie, która zastępuje pracownika w czynnościach inwentaryzacyjnych w myśl przepisów § 22 ust. 2 i § 23 ust. 1.

Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za powierzone mienie

§ 32. Przepisów rozporządzenia nie stosuje się do pracowników, którzy odpowiadają materialnie za powierzone mienie na zasadach ograniczonej odpowiedzialności materialnej pracowników za powierzone mienie na podstawie odrębnych przepisów.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ KARNA

- **Art. 1 KK. [Odpowiedzialność karna] § 1.** Odpowiedzialności karnej podlega ten tylko, kto popełnia czyn zabroniony pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia.

Art. 278. [Kradzież rzeczy ruchomych]

- § 1. Kto zabiera w celu przywłaszczenia cudzą rzecz ruchomą, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.
- § 2. Tej samej karze podlega, kto bez zgody osoby uprawnionej uzyskuje cudzy program komputerowy w celu osiągnięcia korzyści majątkowej.
- § 3. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.
- § 4. Jeżeli kradzież popełniono na szkodę osoby najbliższej, ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego.
- § 5. Przepisy § 1, 3 i 4 stosuje się odpowiednio do kradzieży energii lub karty uprawniającej do podjęcia pieniędzy z automatu bankowego.

Art. 282. [Wymuszenie]

Kto, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, przemocą, groźbą zamachu na życie lub zdrowie albo gwałtownego zamachu na mienie, doprowadza inną osobę do rozporządzenia mieniem własnym lub cudzym albo do zaprzestania działalności gospodarczej, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

Art. 284. [Przywłaszczenie]

§ 1. Kto przywłaszcza sobie cudzą rzecz ruchomą lub prawo majątkowe,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Kto przywłaszcza sobie powierzoną mu rzecz ruchomą, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 3. W wypadku mniejszej wagi lub przywłaszczenia rzeczy znalezionej, sprawca

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

§ 4. Jeżeli przywłaszczenie nastąpiło na szkodę osoby najbliższej, ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego.

Art. 286. [Oszustwo]

§ 1. Kto, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadza inną osobę do niekorzystnego rozporządzenia własnym lub cudzym mieniem za pomocą wprowadzenia jej w błąd albo wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania,

podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto żąda korzyści majątkowej w zamian za zwrot bezprawnie zabranej rzeczy.

§ 3. W wypadku mniejszej wagi, sprawca

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 4. Jeżeli czyn określony w § 1–3 popełniono na szkodę osoby najbliższej, ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego.

Art. 288. [Niszczenie cudzej rzeczy]

- § 1. Kto cudzą rzecz niszczy, uszkadza lub czyni niezdatną do użytku,
podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.
- § 2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca
podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.
- § 3. Karze określonej w § 1 podlega także ten, kto przerywa lub uszkadza kabel podmorski albo narusza przepisy obowiązujące przy zakładaniu lub naprawie takiego kabla.
- § 4. Ściganie przestępstwa określonego w § 1 lub 2 następuje na wniosek pokrzywdzonego.

Art. 296. [Szkoda majątkowa]

- § 1. Kto, będąc obowiązany na podstawie przepisu ustawy, decyzji właściwego organu lub umowy do zajmowania się sprawami majątkowymi lub działalnością gospodarczą osoby fizycznej, prawnej albo jednostki organizacyjnej nie mającej osobowości prawnej, przez nadużycie udzielonych mu uprawnień lub niedopełnienie ciążącego na nim obowiązku, wyrządza jej znaczną szkodę majątkową,
podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.
- § 2. Jeżeli sprawca przestępstwa określonego w § 1 działa w celu osiągnięcia korzyści majątkowej,
podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.
- § 3. Jeżeli sprawca przestępstwa określonego w § 1 lub 2 wyrządza szkodę majątkową w wielkich rozmiarach,
podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.
- § 4. Jeżeli sprawca przestępstwa określonego w § 1 lub 3 działa nieumyślnie,
podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.
- § 5. Nie podlega karze, kto przed wszczęciem postępowania karnego dobrowolnie naprawił w całości wyrządzoną szkodę.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA WYKROCZENIA

Art. 1 KW. [Wykroczenie] § 1. Odpowiedzialności za wykroczenie podlega ten tylko, kto popełnia czyn społecznie szkodliwy, zabroniony przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia pod groźbą kary aresztu, ograniczenia wolności, grzywny do 5 000 złotych lub nagany.

§ 2. Nie popełnia wykroczenia sprawca czynu zabronionego, jeżeli nie można mu przypisać winy w czasie czynu.

Art. 119. [Kradzież lub przywłaszczenie]

§ 1. Kto kradnie lub przywłaszcza sobie cudzą rzecz ruchomą, jeżeli jej wartość nie przekracza 250 złotych, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

§ 2. Usiłowanie, podżeganie i pomocnictwo są karalne.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 dopuścił się go na szkodę osoby najbliższej, ściganie następuje na żądanie pokrzywdzonego.

§ 4. W razie popełnienia wykroczenia określonego w § 1, można orzec obowiązek zapłaty równowartości ukradzonego lub przywłaszczonego mienia, jeżeli szkoda nie została naprawiona.

Art. 124. [Zniszczenie lub uszkodzenie cudzej rzeczy]

§ 1. Kto cudzą rzecz umyślnie niszczy, uszkadza lub czyni niezdatną do użytku, jeżeli szkoda nie przekracza 250 złotych,

podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

§ 2. Usiłowanie, podżeganie i pomocnictwo są karalne.

§ 3. Ściganie następuje na żądanie pokrzywdzonego.

§ 4. W razie popełnienia wykroczenia można orzec obowiązek zapłaty równowartości wyrządzonej szkody lub obowiązek przywrócenia do stanu poprzedniego.

Art. 127. [Samowolne użycie cudzej rzeczy]

§ 1. Kto samowolnie używa cudzej rzeczy ruchomej,

podlega karze grzywny albo nagany.

§ 2. Ściganie następuje na żądanie pokrzywdzonego.

Art. 134. [Oszustwo przy sprzedaży towaru lub świadczeniu usług]

- § 1. Kto przy sprzedaży towaru lub świadczeniu usług oszukuje nabywcę co do ilości, wagi, miary, gatunku, rodzaju lub ceny, jeżeli nabywca poniósł lub mógł ponieść szkodę nieprzekraczającą 100 złotych, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.
- § 2. Tej samej karze podlega, kto przy nabyciu produktów rolnych lub hodowlanych oszukuje dostawcę co do ilości, wagi, miary, gatunku lub ceny, jeżeli dostawca poniósł lub mógł ponieść szkodę nieprzekraczającą 100 złotych.
- § 3. Usiłowanie wykroczenia określonego w § 1 lub 2 oraz podżeganie i pomocnictwo są karalne.

Art. 135. [Bezpodstawna odmowa sprzedaży towaru]

Kto, zajmując się sprzedażą towarów w przedsiębiorstwie handlu detalicznego lub w przedsiębiorstwie gastronomicznym, ukrywa przed nabywcą towar przeznaczony do sprzedaży lub umyślnie bez uzasadnionej przyczyny odmawia sprzedaży takiego towaru,
podlega karze grzywny.

Art. 138. [Nieprawidłowości przy zawodowym świadczeniu usług]

Kto, zajmując się zawodowo świadczeniem usług, żąda i pobiera za świadczenie zapłatę wyższą od obowiązującej albo umyślnie bez uzasadnionej przyczyny odmawia świadczenia, do którego jest obowiązany,
podlega karze grzywny.

Dziękuję za uwagę